

דקדוקו של רבי זירא בקבלת השמועות

א. לקבל רק שמועות מוסמכות.

לפי הפירוש הראשון [של בעל קרבן העדה], רבי זעירא היה מדקדק שלא לומר שמועה, אלא מפי מי ששמועתו מכוונת, ולא מפי כל אדם, שאפשר ששינה את השמועה.

ומהטעם הזה, לא היה אומר שמועות ששמע מרב ששת, משום שרב ששת היה סומא [= "גברא מפתחא" על משקל "סגי נהורי"], וכיון שלא היה יכול לראות את רבותיו לא היה יכול לכוון היטב את הדברים ששמע מהם, כי אינו יכול לאומרם כאילו בעל השמועה כנגדו, ולכן אין לסמוך עליו.

וכמו כן כשרבי אסי אמר שמועה משמו של בר פתייא, שאל אותו רבי זעירא, האם שמעת בעצמך ממנו, וניתן לסמוך שכך אמר, או ששמעת מאחרים, ואין לסמוך על הדברים, וענה לו ששמע זאת מר"י, שהוא נאמן, וניתן לסמוך עליו.

ופעם אחת כשרבי אסי אמר שמועה משמו של רב, שאל אותו רבי זעירא, האם שמעת בעצמך ממנו, וניתן לסמוך שכך אמר, או ששמעת מאחרים, ואין לסמוך על הדברים, וענה לו ששמע זאת מרב אדא בר אהבה, שהוא נאמן וניתן לסמוך עליו.

ב. לדקדק לומר מפי בעל השמועה באמת.

לפי הפירוש השני [של בעל קרבן העדה], רבי זעירא היה מדקדק שלא לומר שמועה בשם אומרה, אלא אם כן נתאמת לו מיהו, בלא שום ספק.

ומהטעם הזה, אותם שמועות שהיה שומע מרב ששת בשם אחרים, לא היה אומר בשמם, משום שרב ששת היה סומא, וכיון שאינו יכול לראות האנשים ששומע מפיהם, אפשר שטועה ומחליף ביניהם.

וכמו כן כשרבי אסי אמר שמועה משמו של בר פתייא, שאל אותו רבי זעירא, האם שמעת בעצמך ממנו, וניתן לסמוך שהוא אמר זאת, או ששמעת מאחרים, ואין לסמוך שהוא אמר זאת, וענה לו ששמע זאת מר"י, שהוא נאמן, וניתן לסמוך עליו שבר פתייא אמר זאת.

ופעם אחת כשרבי אסי אמר שמועה משמו של רב, שאל אותו רבי זעירא, האם שמעת בעצמך ממנו, וניתן לסמוך שהוא אמר זאת, או ששמעת מאחרים, ואין לסמוך שהוא אמר זאת, וענה לו ששמע זאת מרב אדא בר אהבה, שהוא נאמן וניתן לסמוך עליו שרב אמר זאת.

ועל העניין הזה, שהיה רבי זעירא מדקדק בשמועה, דרשו את הכתוב, "רַב אֶדָם קָקָא